

175. rocznica urodzin Konstantego Kalinowskiego

Okolicznościowa kartka Poczty Białoruskiej wejdzie do obiegu 2 lutego 2013 r., fot. belpost.by/wilnoteka.lt

2 lutego 1838 r. w Mostowlanach (wówczas powiat grodzieński, obecnie województwo podlaskie w Polsce) urodził się Konstanty Kalinowski, jeden z przywódców powstania styczniowego, uważany za bohatera narodowego na Litwie, Białorusi i w Polsce. Białoruś uczciła tę rocznicę, wydając okolicznościową kartkę pocztową w nakładzie 30 tysięcy egzemplarzy. Weszła ona do obiegu już 28 stycznia, a w rocznicę urodzin Kalinowskiego - 2 lutego - na poczcie w Mińsku można będzie postawić na niej okolicznościowy stempel.

Konstanty Kalinowski (dla Białorusinów - Kastus Kalinouski, dla Litwinów - Kostas Kalinauskas) pochodził z rodziny ziemiańskiej, jego ojciec był właścicielem zakładu tkackiego. Edukację zaczynał w gimnazjum w Świsłoczy (obecnie Białoruś), potem studiował prawo na uniwersytecie w Moskwie i Petersburgu. W 1861 r. w Grodnie założył organizację rewolucyjną, która miała przygotowywać grunt pod przyszłe powstanie i popularyzować wśród chłopstwa idee rewolucyjno-niepodległościowe. Organem propagandowym organizacji była gazeta "Mużyckaja Prawda".

Od 1862 r. Kalinowski stał na czele Prowincjonalnego Komitetu Litewskiego w Wilnie. Po wybuchu powstania styczniowego w Warszawie (22 stycznia 1863 r.) także Komitet Litewski (czerwonych) w dniu 1 lutego 1863 r. wydał manifest, w którym ogłosił, że Litwa i Ruś dołączają do powstania, a komitet przekształcono w Prowincjonalny Rząd Tymczasowy Litwy i Białorusi. Potem jednak z inicjatywy białych osiągnięto porozumienia obu ugrupowań spiskowców (czerwonych i białych) z komisarzem rządowym (warszawskim). Powołano Wydział Zarządzający Prowincjami Litwy. Kalinowski został przedstawicielem Tymczasowego Rządu Narodowego na powiat grodzieński, później Tymczasowy Rząd Narodowy w Warszawie mianował go Komisarzem Pełnomocnym na Litwę. Po ujęciu Zygmunta Sierakowskiego (w lipcu) został zwierzchnikiem wszystkich sił powstańczych działających na terenie dawnego Wielkiego Księstwa Litewskiego.

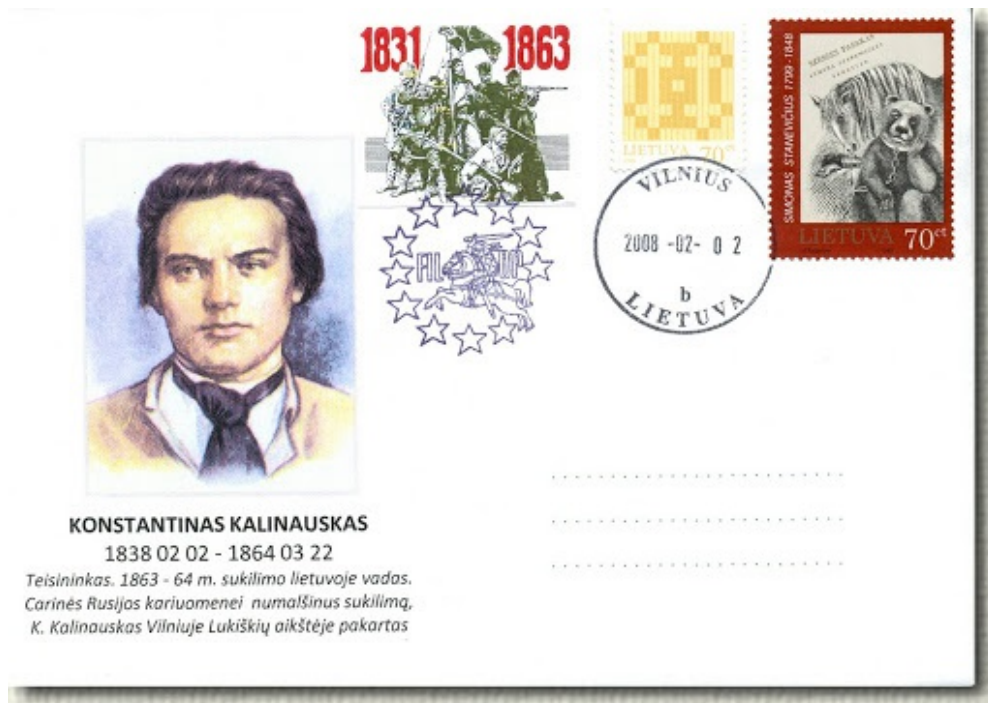
Konstanty Kalinowski, zdradzony przez jednego z powstańców, 9 lutego 1864 r. został aresztowany przez Rosjan w murach dawnego Uniwersytetu Wileńskiego, gdzie się ukrywał. Była to zresztą jedna z wielu jego wileńskich kryjówek - na początku powstania przebywał na Zarzeczcu, potem ukrywał się nieopodal klasztoru ojców bonifratrów, tuż obok siedziby generała-gubernatora (dziś Pałac Prezydenta Litwy). Więziony był w dawnym klasztorze ojców dominikanów na tyłach kościoła Świętego Ducha. Podczas przesłuchań nie wydał żadnego z towarzyszy ani nie uchylał się od odpowiedzialności. Skazany został na karę śmierci przez rozstrzelanie, ale decyzją generała-gubernatora Murawjowa (Wieszatiela) razem z innymi przywódcami powstania został powieszony (ten rodzaj kary był uważany za bardziej hańbiący) w dniu 22

marca 1864 r. na placu Łukiskim w Wilnie. Ciała zostały po kryjomu pochowane na Górze Zamkowej (za cara teren wokół Baszty Giedymina był zamknięty).

Podczas I wojny światowej, po wkroczeniu wojsk niemieckich do Wilna, specjalna komisja przeprowadziła na Górze Zamkowej ekshumację, odkryto kości i szczątki ubrań sprzed pół wieku. Na pamiątkę pogrzebanych powstańców ustawiono wielki krzyż drewniany projektu Antoniego Wiwulskiego, który potem został zwalony przez Niemców, lecz mieszkańcy Wilna przechowali go i ustawili ponownie 23 stycznia 1921 r. Miejsce to wilnianie nazywali Grobem Nieznanego Żołnierza. Od 1920 r. pamięć powstańców została uwieczniona na Łukiszkach. W 1994 r. odsłonięto tablicę pamięci K. Kalinowskiego i Z. Sierakowskiego także na murach klasztoru dominikańskiego, a w 1999 r., z inicjatywy społeczności białoruskiej, pomnik "Kastusia" stanął w Solecznikach.

W 2006 r. imieniem Konstantego Kalinowskiego nazwano program stypendialny Rządu RP dla białoruskich studentów, wyrzuconych ze studiów na Białorusi. Tymczasem Białoruś właśnie uczciła 175. rocznicę jego urodzin walorami filatelistycznymi...

Sporo podobnych walorów posiadają w swych zbiorach także kolekcjonerzy z Polski i Litwy, gdyż poczty tych krajów (jak i prywatni wydawcy - całość poniżej) od lat pamiętają o kolejnych rocznicach powstania i jego przywódcach.

Poczta Polska już 22 stycznia 2013 r. wydała okolicznościową kartkę (i stempel), poświęconą 150. rocznicy powstania styczniowego. Poczta Litewska 23 marca wprowadzi do obiegu rocznicowy znaczek i stempel FDC (pierwszego dnia).

Na podstawie: belpost.by, poczta-polska.pl, wikipedia.org, tygodnik.lt, inf.wł.